

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Labor indefessus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Amana vita commodatibus illa ipsa quomocumq; animalia nobis documento fuerint. & vivendi propemodum rationem indicavint. Sed ne ego ineptus, qui super his ad Romulum Amasæum eruditissimum eloquentissimumq; virum disseram. Sed enim dabis hoc amicitia nostræ, ut etiam liceat intripere: de q; iis sermonem facere, quæ tu decies in anno longe disertius & eruditius è suggestu publico docere soleas. Nostram vero hanc diligentiam non est, ut obscuro quissimam existimet, quod in tam tenui moremur insecto, cum in eo tam magna natura miracula delitescant: quæ cum Egyptii sacerdores diligenter contemplati essent, hæc per Formicam suis hieroglyphicis adscriptam significari voluerunt.

INVESTIGATIO. CAP. I.

Diligentissimam in primis investigationem, solertiamque in iis comparandis, quæ ad usum vitæ facerent, per hujus animalis hieroglyphicum ostendebant. Formica siquidem ea quoque deprehendit, quæ quisquam accuratissime occultaverit, pari cum Sole diligentia, qui quotidie omnia terrarum opera visitatione sua collustrat: quapropter in Isthmo Soli Formica immolari solita.

PROVIDENTIA. CAP. II.

Mox & providentiam demonstrabant quia memor hyemis cibaria comparat & recondit, & cælestium promptuaras facit, semina interim ne nascantur morfu secant, abrofaque condit, ne rursus in fruges exeant è terra, atque inutilia inde sibi ad usum alimenti fiant. Quin etiam si ea imbre madefacta senserit, profert atque exficcat, idque eo tantum tempore, cum tranquillum atque ferenum cælum præsenferit. Quamobrem nunquam ex nubibus imbrem effluxisse conspexeris, cum à Formicis expositum est frumentum: quod supra humanæ intelligentiæ captum esse negarit nemo, nisi paucissimos commemorare velimus, ea insignes præfigitura: uti Democritum fuisse memorant, quem tradunt iussisse fratri, cælo admodum sereno, ut quam rapidissime posset messim omnem sub tecta inferret, atque effusissimum paulo post diluvium subsecutum. Ad hæc, hanc prudentiam, sive cælestium cognitionem Formicæ adscribit Alianus, ut cum nonum à Lunæ coitu diem inauspicatum nonnunquam eo die de latebris exeat. Sed ut ad asservandæ frugis providentiam revertamur, ea si homini largius, aut pari saltem cum Formicis portione concessa esset, Phalaris Agrigentinum tyrannus loca quædam in Sicilia munitissima tam parvo negotio minime cepisset. Is enim simulato cum oppidanis fœdere, frumenta quæ residuo habere se dicebat, apud eos deposuit: deinde data opera, ut camera tectorum, in quibus ea condebantur, rescissa pluviæ reciperent, frumenta que ita computrescerent, illos fiducia additi comæatus proprio tritico abufos, primo æstatis initio aggressus, inopia compulsi ad deditorem. Quod ut exemplo nobis sit, sacræ etiam literæ adhortantur, quæ pigros desidesq; admonent, ut ad formicam se conferant, atque illa prudentiores fieri contendant. Salomon Formicam, minimum terræ animal, sapienter sapientibus asleverat: propterea quod sibi præparat in messe cibum. Deus vero, ut arbitratur Adamantius, industriam hanc vel quasi providentiæ similitudinem Formicis dedit, ut aliis ratione utentibus perspicuum esset exemplar, quo Formicarum opera contemplantes, ad res gerendas ipsi quoque aggredierentur, usui necessaria compararent, & parta discerent asservere.

LABOR INDEFESSUS. CAP. III.

Ad hæc laboris perseverantiam ex Formica picta significabant: nam ea non interdiu solum verum etiam noctibus labore exercet. Quanta vero diligentia eandem semper itat viam, neque unquam aberrat à loco, in quo quicquam reposuerit? quanto nixu semina, quæ præ pondere gestare non possit, pedibus protrudit? quam officiose aliæ fessis succedunt, opemque afferunt? ut merito sit exemplum nobis magni Formicæ laboris, quæ argutam longe argutius Cicadam eluserit, cum illi, ut in fabulis est, respondit. *Æstate quæ cantavern, hyeme salta.* Aneæ Platonici in Theophrasto, ubi disserit Euziteus, eorum opinionem refellit, qui defunctorum animas ajunt id genus animalium sectari, cujus vitam, dum in humanis essent, imitabantur, ad diligentissimam hanc investigationem, sollicitosque labores Formicam accommodat, quam, si ita esset, Ulysses post obitum assectari cogeretur, qui

qui nobis ab Homero exemplar datus est, in quo quid virtus, & quid patientia posset, intueremur, idemq; laboriosus omnium Poetarum celebratione decantatur. Plato autem in Phædone tradit, eorum animas, qui popularem civilemque virtutem absque Philosophia, consuetudine exercitationeq; freti, exercuerint, in Formicas abire post obitum. Nam & ea quæ de Myrmidonibus narratur fabula, Theagenes eo quod super Ægina scribit opere, quem scriptorem Pindaricus interpres citat, Ægineas ait, olim in subterraneis speluncis habitasse, quamq; excavabant terram in cultum arborum egere solitos, mox fructus congestos introferre: unde à Formicarum similitudine nomen illis Myrmidonum accesserit. Sedenim de Myrmidonibus priscorum fabula est, ne Græci unquam nugari desinant, Joyem in Formicam mutatum Eurymedusam Archelai filiam compressisse, unde Myrmidon genitus ejus gentis caput.

*Fabula
Myrmido-
num, lib. 3.
& Zetes hi-
storia 123.
septima
obitadū.*

PIETAS. CAP. IV.

*Mutua for-
micarum
officia.*

REcite autem & pietatem, quæque mutuo mortales mortalibus officia debent, per Formicam expresseris, si commear eam in formicarium species, Formicæ alterius cadaver inferentes: prodiere ex cavo aliquas, factasq; obviam quasi consternatas retrocedere, bis idem terq; facitare, alias demum vermiculos ab inferiori loco, utpote redemptionis præmia, quibus cadaver redimant, convectare: alias vero tentare, si quæ dissectæ fuerint, ut partes committant, & cohæere faciant, impellere etiam, ut quæ nihil intermittant, quo explorent, an per se demum redire queant. Quod si quis, ut Æliano teste Cleanthes inquit, animalia hæc rationis expertia contenderet, sola hujus rei contemplatio admiratione errorem emendare potest. Quantum vero pertinet ad victus convectionem, Petrarcha noster maluisse hæc de Ape potius, quam de Formica dici, ne furacitati adeo favere videremur. Nam & in fabulis est, formicas, quæ nunc sunt, homines aliquando fuisse agrestes, eodem ferme ingenio, quo reliqui fere omnes rustici damnantur, furaces scilicet & raptores, qui licet in id genus animalia fuerint transmutati, pristinum tamen convectandi prædas, & rapto vivendi morem obtinuerunt. Animadvertendus vero locus est Levitici cap. xxxi. *Si fractum, si cicatricem habens*: ubi Septuaginta pro *Si fractum, Si formiculosum* reposuere, per quem loquendi modum hieroglyphicum scilicet interpretes eum intelligi volunt, qui cogitationem omnem in terrena & secularia negotia conserat, neq; pensi habeat quicquam nisi ut cibo potuq; saturet: quandoquidem hæc formicæ rum vita, ut quæ ventri apta sint & commoda undecunq; contrahant congregentque, ut notat Hesychius, illudq; Salomonis de quo superius, *Vade ad Formicam, opiger, & vias ejus considera*, ita intelligit, nempe quia pigrum ignavumque ad negotia provocabat, non ut qualia Formica facit, rapto scilicet vivendo, faceret, sed ut laborem, diligentiam, providentiamq; ejus in rebus operibus amularetur.

INÆQUALITAS. CAP. V.

*Morum
distingui-
tudo.*

Sunt qui collegas impares, aut inæqualitatem in moribus, in dignitatibus, in censu, & in omni denique vitæ colore significantes, Camelum & Formicam pingant, laboriosum utrumque animal, sed facie magnitudine, reliquoq; ingenio magnopere inter se disident, ut nullis comparationis terminis circumscribi valeant. Apud Ægyptios, fateor, hieroglyphicum hoc non haberi, sed usitatissimi proverbii citatio, *μύρμηξ ἢ κάμηλος*, ne prætereatur, monet.

*Lucianus 1.
epist. Satur.*

OPULENTIA. CAP. VI.

Illud exploratum satis, opulentiam per Formicas significari, non tam apud Ægyptios, quam etiam apud Aruspices, sive de nostratibus, sive de Indicis intelligamus: quarum hæc quidem victui necessaria oppido congerunt, Indicæ aurum, & pretiosam supellectilem accumulantes: ut non immerito Formicaria bona de affluenti divitiarum copia dicantur, quam augures iis portendi asseverant, apud quos illa rem congerant: veluti Mida illi Phrygi, cum puer esset, dormienti Formicæ in os tritici grana congestere, ex quo ditissimum hunc fore ita prædictum est, ut evenit.

MULTITUDO INFESTA. CAP. VII.

*Fatales
Formicæ.*

Alioqui Formicæ, infestæ multitudinis signum apud Aruspices fuisse, ut quæ Neroni mortis appropinquantis præfagium attulerunt, qui sibi visus est per somnum pennatarum Formicarum multitudine oppleri. Nam & paulo post concitata in eum multitudo, mortem accelerare compulit. Ferales etiam fuisse Tiberio, quæ Serpentem ab eo in deliciis habitum adhuc viventem corrodere: nam